

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research)

มุ่งศึกษาความรู้เกี่ยวกับการวางแผนโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดตรัง โดยผู้วิจัยได้วางแผนและดำเนินการในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรในการศึกษาคั้งนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดตรัง และเป็นผู้ที่เคยผ่านการอบรมผู้บริหารสถานศึกษา ตามโครงการ
การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ของสำนักงานโครงการรับความ
ช่วยเหลือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เมื่อปีการศึกษา 2529
จำนวนทั้งสิ้น 305 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้คือแบบทดสอบ (Test) ซึ่ง
ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยดำเนินการสร้างและพัฒนาตามขั้นตอนดังนี้ คือ ศึกษาจุดมุ่งหมายของ
โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน ศึกษาแนวคิดในเรื่องการสร้างและ
พัฒนาแบบสอบอิงเกณฑ์ สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณานำหนักตาม
ลำดับของเนื้อหาแต่ละตอน และนำหนักความสำคัญของแต่ละจุดประสงค์ตามสมรรถภาพที่ต้อ
การวัด วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยนำหนักความสำคัญเนื้อหาและความสำคัญของจุดประสงค์ในแต่ละ
สมรรถภาพ สร้างข้อสอบและแบบสอบ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของแบบสอบ
ปรับปรุงแก้ไขขั้นต้น ทดลองใช้แบบทดสอบ และคัดเลือกและปรับปรุงข้อสอบซึ่งมีรายละเอียด
ดังนี้

1. ศึกษาจุดมุ่งหมายของโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติ ศึกษารายละเอียดเนื้อหาการฝึกอบรมในส่วนที่เกี่ยวกับการวางแผน ซึ่งปรากฏใน ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง ตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา เล่มที่ 8-12

2. ศึกษาแนวคิดในเรื่องการสร้างและพัฒนาแบบสออบอิงเกนท์ ซึ่งปรากฏ รายละเอียดผลการศึกษาในบทที่ 2 ที่ว่าด้วย แนวคิดและวิธีการทดสอบความรู้

3. สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดและจุดประสงค์การเรียนรู้ในเรื่อง การวางแผนโรงเรียนสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จากเนื้อหาหลักสูตรในชุดฝึกอบรม ตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ได้จำแนกประเด็น เนื้อหาออกเป็น 5 ตอน คือ แนวคิดในเรื่องกระบวนการบริหารโรงเรียนโดยทั่วไป การศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน การวางแผนบริหาร โรงเรียน การดำเนินการตามแผน และการประเมินการบริหารโรงเรียน ในการนี้ได้ จำแนกจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการทดสอบออกเป็น 27 จุดประสงค์

4. นำตารางวิเคราะห์หลักสูตรที่บรรจุเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการ ทดสอบและสมรรถภาพที่มุ่งประเมิน ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 ท่าน (ดูรายนามผู้ ทรงคุณวุฒิในภาคผนวก ก.) ซึ่งเป็นคณะกรรมการในการจัดทำเอกสารกรฝึกอบรมตาม โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพ การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อพิจารณานำหนัก ความสำคัญของเนื้อหาแต่ละตอน พร้อมทั้งให้นำหนักความสำคัญของแต่ละจุดประสงค์ตาม สมรรถภาพต่าง ๆ ที่ต้องการวัด

5. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความสำคัญของเนื้อหาแต่ละตอน และความสำคัญ ของจุดประสงค์ในแต่ละสมรรถภาพ ซึ่งมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

5.1 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิกำหนดน้ำหนักความสำคัญของเนื้อหาทั้ง 5 ตอน แล้วหาค่าเฉลี่ยของแต่ละตอน

5.2 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของเนื้อหาแต่ละประเด็น ว่ามุ่งวัดสมรรถภาพใด แล้วหาค่าเฉลี่ย

5.3 หาน้ำหนักรวมของเนื้อหาทั้งหมด และปรับน้ำหนักรวมของเนื้อหาทั้งหมด เป็น 100 และ 50 ตามลำดับ ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการใช้ จากนั้นปรับลดน้ำหนักของเนื้อหา แต่ละตอนโดยวิธีการเทียบส่วนกับผลรวมเดิม จะได้จำนวนข้อสอบในแต่ละตอน และจำนวน ข้อสอบทั้งหมด 50 ข้อ

ตารางที่ 1 ตารางแสดงความสำคัญของเนื้อหาและจุดประสงค์ตามสมรรถภาพ ที่มุ่งประเมิน และจำนวนข้อสอบ เรื่องการวางแผนโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ตาม ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

เนื้อหา - จุดประสงค์	สมรรถภาพที่มุ่งประเมิน						น.น. ความสำคัญ	จำนวนข้อสอบ
	ความจำ	ความเข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินค่า		
<u>แนวคิดในเรื่องการบริหาร</u>							10	5
<u>โรงเรียนโดยทั่วไป</u>								
1. บอกขั้นตอนของกระบวนการบริหารได้ถูกต้อง	4.61						5	3
2. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างงานบริหารโรงเรียน กับกระบวนการบริหารได้		4.53					5	2
<u>ภาวะศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน</u>							19	9
3. บอกความหมายของสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการได้ถูกต้อง	5.24						5	3

เนื้อหา - จุดประสงค์	สมรรถภาพที่มุ่งประเมิน						น.น. ความสำคัญ	จำนวนข้อสอบ
	ความจำ	ความเข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินค่า		
4. บอกแหล่งข้อมูลที่แสดงสภาพปัจจุบันและปัญหาได้		4.87					4	2
5. บอกองค์ประกอบที่กำหนดประเด็นความต้องการได้		4.88					5	2
6. เลือกใช้เทคนิคในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการได้อย่างเหมาะสมเหมาะสม			5.12				5	2
<u>การวางแผนบริหารโรงเรียน</u>							24	12
7. บอกความหมายของนโยบายได้	4.61						2	1
8. ระบุข้อความ และข้อความที่ใช้กำหนดนโยบายได้		5.16					3	1
9. วิเคราะห์ข้อดี-ข้อจำกัดของการให้บุคคลมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายได้						5.72	3	1
10. บอกข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการกำหนดนโยบายของโรงเรียนได้		5.38					3	2
11. บอกความหมายของ "การวางแผน" และ "โครงการ" ได้	4.87						2	1
12. บ่งชี้คุณค่าของการบริหารโดยใช้แผนได้						5.11	2	1
13. เขียนแผนภูมิแสดงโครงสร้างของแผนได้		5.22					3	2
14. ระบุโครงสร้างของโครงการได้	5.03						2	1

เนื้อหา - จุดประสงค์	สมรรถภาพที่มุ่งประเมิน						น.น. ความสำคัญ	จำนวนข้อสอบ
	ความจำ	ความเข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินค่า		
15. เขียนโครงการตาม สถานการณ์ที่กำหนดให้ได้			5.14				2	1
16. อธิบายบทบาทของผู้บริหาร ในการวางแผนโรงเรียนได้		5.13					2	1
<u>การดำเนินการตามแผน</u>							28	14
17. ชี้แจงคุณค่าของการกำกับ ติดตาม และการนิเทศ งานได้						4.96	4	2
18. เขียนแผนกำกับ ติดตาม และนิเทศงานได้			4.85				4	2
19. เลือกใช้เทคนิคการกำกับ ติดตาม และนิเทศงาน ในการบริหารโรงเรียน ได้อย่างเหมาะสม						4.85	4	2
20. อธิบายแนวทางการจัดนิเทศ ภายในโรงเรียนได้		4.97					5	3
21. บอกความหมายของการนิเทศ ภายในโรงเรียนได้	4.50						3	1
22. บอกขั้นตอนในการสังเกต การสอนในชั้นเรียนได้	4.70						4	2
23. บอกวิธีการและแนวทาง ในการวิเคราะห์พฤติกรรม การสอนได้		4.88					4	2

เนื้อหา - จุดประสงค์	สมรรถภาพที่มุ่งประเมิน						น.น. ความสำคัญ	จำนวนข้อสอบ
	ความจำ	ความเข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินค่า		
การประเมินการบริหารโรงเรียน							19	10
24. ชี้บ่งคุณค่าของการประเมินการบริหารโรงเรียนได้						5.14	5	3
25. อธิบายหลักการในการประเมินการบริหารโรงเรียนได้				4.64			4	2
26. ระบุวิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินได้อย่างเหมาะสม						5.07	5	2
27. อธิบายบทบาทของผู้บริหารในการสนับสนุน และ การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจได้		5.10					5	3
รวม							100	50

6. การสร้างข้อสอบและแบบสอบ

ผู้วิจัยใช้ตารางวิเคราะห์หลักสูตรที่สร้างขึ้นเป็นแนวทางในการสร้างข้อสอบและแบบสอบ โดยมีจำนวนข้อสอบกระจายตามสัดส่วนจำนวนข้อดังที่ปรากฏในตารางวิเคราะห์หลักสูตร ในบางจุดประสงค์ได้สร้างข้อสอบเกินจำนวนที่ต้องการใช้จริง รวมข้อสอบที่สร้างขึ้นทั้งหมด 60 ข้อ เกินจำนวนที่ต้องการใช้จริง 10 ข้อ

7. ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของแบบสอบ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 14 ท่าน (ดูรายชื่อในภาคผนวก ข.) ซึ่งเป็นคณะทำงานในการจัดทำเอกสารการฝึกอบรม ตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อพิจารณาความตรงตามจุดประสงค์ของข้อสอบแต่ละข้อ ดังที่ได้กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตรพร้อมทั้งให้พิจารณาข้อบกพร่องต่าง ๆ และกำหนดเกณฑ์ร้อยละที่จะแสดงถึงความรอบรู้ในระดับ "ดีเยี่ยม" "ดี" "พอใช้" และ "ควรปรับปรุง"

8. การปรับปรุงแก้ไขข้อต้น

ได้ดำเนินการปรับปรุงรายการข้อคำถาม และแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งพบว่า เป็นข้อบกพร่องในแง่ภาษาที่ใช้เป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งการจัดรูปแบบการพิมพ์แบบสอบ ส่วนในแง่ความตรงตามจุดประสงค์นั้น พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าข้อสอบแต่ละข้อมีความตรงตามจุดประสงค์ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร ไม่มีการเสนอให้ตัดข้อสอบข้อหนึ่งข้อใดออก

9. การทดลองใช้แบบทดสอบ

ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดพังงา จำนวน 25 คน ซึ่งเป็นผู้ที่เคยผ่านการอบรมหลักสูตรผู้บริหาร ตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา มาแล้ว และทดลองใช้กับผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอท้ายยอด จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 25 คน ซึ่งเป็นผู้ที่ไม่เคยได้รับการอบรม

หลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษา แล้วนำข้อมูลผลการทดสอบมาวิเคราะห์ค่าความยาก (Item Difficulty) และดัชนีเชิงจำแนก (Item Discrimination) ของข้อสอบแต่ละข้อ เพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกและปรับปรุงข้อคำถาม หรือตัวเลือก

10. คัดเลือกและปรับปรุงข้อสอบ

ในการเลือกข้อสอบ ผู้วิจัยได้ยึดถือเกณฑ์แนวคิดของเบอร์ก.

(Berk, 1980: 66)

- 1) ความตรงระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (Item-Objective Congruence)
- 2) ค่าความยากของข้อสอบ ระหว่าง 70-1.00 สำหรับการทดสอบกับกลุ่มที่ผ่านการเรียนรู้มาแล้ว (Instructed Group)

3) ดัชนีอำนาจจำแนก (Discrimination) เป็นข้อที่มีอำนาจจำแนกเชิงบวก (Positive) ระหว่างกลุ่มที่เคยผ่านการอบรมกับกลุ่มที่ไม่เคยผ่านการอบรม

เลือกข้อสอบได้ถือเกณฑ์ที่ 1 เป็นเกณฑ์ที่สำคัญ ส่วนเกณฑ์ที่ 2 และ 3 ได้ใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงตัวคำถามและตัวเลือกให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

11. ผลการคัดเลือกข้อสอบและลักษณะของแบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการคัดเลือกข้อสอบ และปรับปรุงข้อสอบตามขั้นตอนที่ 10 ปรากฏว่าได้ข้อสอบที่มีคุณสมบัติเหมาะสมความต้องการ จำนวน 50 ข้อ เป็นข้อสอบปรนัย 5 ตัวเลือก วัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังนี้

- 1) แนวคิดในเรื่องการบริหารโรงเรียนโดยทั่วไป จำนวน 5 ข้อ
- 2) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน
จำนวน 9 ข้อ
- 3) การวางแผนบริหารโรงเรียน จำนวน 12 ข้อ

- 4) การดำเนินการตามแผน จำนวน 14 ข้อ
 5) การประเมินการบริหารโรงเรียน จำนวน 10 ข้อ
 รวม..... 50 ข้อ

คุณภาพของแบบทดสอบ

แบบทดสอบอิงเกณฑ์ เป็นแบบทดสอบที่ตรวจสอบความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนว่ามีพฤติกรรมและคุณลักษณะต่าง ๆ ถึงระดับของเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ ดังนั้น ตัวแบบทดสอบเอง จะต้องมียุทธศาสตร์ สำหรับแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นตามขั้นตอนดังที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ เป็นแบบสอบที่มีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) มีความยากและดัชนีอำนาจจำแนกที่เหมาะสมอีกทั้งจากการวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) โดยสูตร คูเคอร์ ริชาร์ดสัน สูตรที่ 21 (Kuder Richardson Formula 20) พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.82 ซึ่งแสดงว่าข้อสอบที่บรรจุไว้ในแบบทดสอบนี้ ได้สอบวัดในเนื้อหาสาระเดียวกัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือไปยังสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาอำเภอ ทั้ง 7 อำเภอ ในเขตจังหวัดตรัง เพื่อขอใช้เวลาในวันประชุมประจำเดือน ของผู้บริหารโรงเรียน สำหรับทำการทดสอบความรู้ในด้านการวางแผนโรงเรียน ในการบริหารการทดสอบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการบริหารการสอบด้วยตนเอง ทุกอำเภอ ผลการดำเนินการในขั้นนี้ ปรากฏว่าได้ข้อมูลผลการทดสอบดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวน/ร้อยละ ของผู้บริหารที่ผ่านการอบรม และสามารถเก็บรวบรวมข้อมูล
ผลการทดสอบได้จริง จำแนกตามสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่สังกัด

กลุ่มประชากร	ผู้บริหารที่ผ่านการอบรม ตามโครงการฯ	จำนวนผู้บริหารที่ได้รับการทดสอบความรู้	ร้อยละของจำนวนข้อมูลที่ได้
1. สปอ. เมือง	66	60	90.90
2. สปอ. ห้วยยอด	69	57	82.61
3. สปอ. ย่านตาขาว	40	35	87.50
4. สปอ. กันตัง	39	32	82.05
5. สปอ. ปะเหลียน	44	38	86.36
6. สปอ. สิเกา	25	16	64.00
7. สปอ. จังวิเศษ	22	19	86.36
รวม	305	257	84.26

จากตาราง มีผู้บริหารที่ผ่านการอบรมตามโครงการฯ จำนวน 305 คน สามารถเก็บข้อมูลได้จริงเพียง 257 คน คิดเป็นร้อยละ 84.26 ของประชากรเป้าหมาย สำหรับข้อมูลส่วนหนึ่งไม่สามารถเก็บได้ เนื่องจากผู้บริหารได้ปลดเกษียณ ลาออก ถึงแก่กรรม ย้ายไป ปฏิบัติงานในจังหวัดอื่น ๆ และเปลี่ยนสายงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ผลการทดสอบ

เนื่องจากแบบทดสอบที่พัฒนาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบชนิด 5 ตัวเลือก โดย ในตัวเลือกดังกล่าวมีคำตอบที่ถูกเพียงคำตอบเดียว ดังนั้นการให้คะแนนผลการทดสอบ ให้ 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูก และ 0 สำหรับข้อที่ตอบผิด หากค่าคะแนนรวมของแต่ละคน พร้อมทั้งวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย เลขคณิตและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนรวมของแต่ละคน

2. การตัดสินผลการทดสอบ/การจำแนกผู้รอบรู้

ในการตัดสินระดับการรอบรู้ในเรื่องการวางแผน ใช้เกณฑ์การตัดสินตาม
ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังตารางที่ 3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 3 เกณฑ์การตัดสินระดับการรอบรู้ในเรื่องการวางแผนของผู้บริหารโรงเรียน
สรุปจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวางแผน

ช่วงคะแนน		ความหมาย
คะแนนดิบ	ร้อยละ	
มากกว่า 41	มากกว่า 83	มีความรู้ระดับ "ดีเยี่ยม"
33 - 41	66 - 83	มีความรู้ระดับ "ดี"
29 - 32	58 - 65	มีความรู้ระดับ "พอใช้"
น้อยกว่า 29	น้อยกว่า 58	มีความรู้ระดับ "ไม่น่าพอใจ" / "ควรปรับปรุง"